

KESKKONNAMINISTEERIUM

Jäätmepaketi ülevõtmise ettepanekud

Kristel Murumaa

Keskkonnaministeerium

Keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialist

28.06.2019

Jäätmepakett

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) **2018/851**, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, **mis käsitleb jäätmeid**
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) **2018/852**, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ **pakendite ja pakendijäätmete kohta**
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) **2018/850**, 30. mai 2018, millega muudetakse direktiivi 1999/31/EÜ **prügilate kohta**
- Septembrist kooskõlastamine EISis, huvirühmadele saatmine.

Edasine kava

- Esmalt üldisemalt sätetest.
- Seejärel detailsemad ettepanekud jäätmete liigiti kogumise ja laiendatud tootjavastutusega seotult.
 1. Direktiivi tekst
 2. Ettepaneku tutvustus

Jäätmepakett

- Mõisted (nt olmejätmed, toidujätmed, komposiitpakend jm).
- [Jäätmete raamdirektiivi artikkel 3; pakendidirektiivi artikkel 3.](#)
- Üksikjuhtumipõhised lakkamised. Esmalt lakkamine ja seejärel kemikaale ja tooteid puudutavate õigusaktide kohaldamine.
- [Jäätmete raamdirektiivi artikkel 6.](#)
- Laiendatud tootjavastutusega seotud nõuded (nt teabe avalikustamine, TKOde ja tootjate ühenduste poolt kulude kindlaks määramisel arvestatavad tegurid).
- [Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a \(3\) \(e\); 8a \(4\) \(b\).](#)

Jäätmepakett

- Liigiti kogutud jäätmete põletamise ja ladestamise piirangud.
 - [Jäätmete raamdirektiiv artikkel 10 \(4\), prügiladirektiiv artikkel 5 \(3\) \(f\) ja \(3a\).](#)
- Uued sihtarvud (ringlussevõtt, ladestamine).
 - [Jäätmete raamdirektiiv artikkel 11 \(2\), prügiladirektiiv artikkel 5 \(5\) ja pakendidirektiiv artikkel 6 \(1\).](#)
- Riigi jäätmekava nõuded.
 - [Jäätmete raamdirektiiv artikkel 28 ja 29.](#)
- Pakendi valmistamist ja koostist käsitlevad erinõuded. Oksüdantide toimele lagunev pakend ei ole biolagunev.
 - [Pakendidirektiiv II lisa.](#)

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 9

Jäätmete vältimine

1. Liikmesriigid võtavad meetmeid jäätmetekke vältimiseks. Meetmetega tehakse vähemalt järgmist:

...

i) soodustatakse materjalides ja toodetes ohtlike ainete sisalduse vähendamist, ilma et see piiraks neid materjale ja tooteid puudutavate, liidu tasandil sätestatud ühtlustatud õigusnormide kohaldamist, ja tagatakse, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (*) artikli 3 punktis 33 määratletud toote tarnijad edastavad alates 5. jaanuarist 2021 nimetatud määruse artikli 33 lõike 1 kohaselt teavet Euroopa Kemikaaliametile;

ECHA andmebaas

- ECHA andmebaasi tuleb sisestada teave toodetest, kus sisaldub kandidaatnimekirja aineid (väga ohtlikud ained, *substances of very high concern* ehk SVHC) kontsentratsioonis üle 0,1 massiprotsendi.
- Teavitavad REACH-määruse artikli 3 punkti 33 kohased toote tarnijad (tootjad, maaletoojad, edasimüüjad) 5. jaanuarist 2021.

Jäätmete liigiti kogumise ja kohaliku omavalitsuse üksuse ülesannetega seotud sätted

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 10

Taaskasutamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et jäätmetega tehakse korduskasutamiseks ettevalmistamise, ringlussevõtu ja muud taaskasutamistoimingud vastavalt artiklitele 4 ja 13.
2. Kui see on vajalik lõike 1 järgimiseks ning korduskasutamise, ringlussevõtu ja muude taaskasutamistoimingute hõlbustamiseks või parandamiseks, kogutakse jäätmeid liigiti ning neid ei segata muude jäätmete ega materjalidega, millel on teistsugused omadused.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 10

Taaskasutamine

3. Liikmesriigid võivad lubada lõikest 2 erandeid, kui vähemalt üks järgmistest tingimustest on täidetud:

a) teatavat liiki jäätmete koos kogumine ei vähenda võimalusi valmistada neid ette korduskasutamiseks, võtta need ringlusse või teha nendega muid artikli 4 kohaseid taaskasutamistoiminguid, kusjuures nende toimingute tulemus on sellise kvaliteediga, mis on võrreldav liigiti kogumisel saavutatavaga;

b) liigiti kogumine ei ole keskkonna jaoks parim lahendus, võttes arvesse seda, milline on vastavate jäätmevoogude juhtimise üldine keskkonnamõju;

c) liigiti kogumine ei ole jäätmekogumise häid tavasid arvestades tehniliselt võimalik;

d) liigiti kogumine tekitab ebaproportsionaalselt suuri majanduslikke kulusid, kui võtta arvesse segajäätmete kogumise ja töötlemisega kaasneva keskkonna- ja tervisekahju kulusid, võimalusi jäätmekogumist ja -töötlust tõhustada, teisese toorme müügist saadavat tulu ning „saastaja maksab“ põhimõtte ja tootja laiendatud vastutuse kohaldamist.

Liikmesriigid vaatavad käesoleva lõike alusel tehtud erandid korrapäraselt läbi ning võtavad seejuures arvesse liigiti kogumise häid tavasid ja jäätmekäitluses toimunud muud arengut.

Erandite tegemine liigiti kogumisest

- Jäätmeid kogutakse jätkuvalt liigiti.
- Erandeid liigiti kogumisest saab ette näha kohaliku omavalitsuse üksus (KOV).
- Erandid põhjendatakse ja analüüsitakse läbi KOVi jäätmekavas.
- Keskkonnaameti kooskõlastus jäätmekavadele ja jäätmehoolduseeskirjadele.
- Regulaarne läbivaatamine ja ajakohastamine – jäätmekavad uuendatakse vähemalt viie aasta järel.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 11

Korduskasutuseks ettevalmistamine ja ringlussevõtt

Kui artikli 10 lõigetest 2 ja 3 ei tulene teisiti, seavad liikmesriigid sisse vähemalt paberi, metalli, plasti ja klaasi ning alates 1. jaanuarist 2025 ka tekstiili liigiti kogumise.

Liikmesriigid võtavad meetmeid, et edendada valikulist lammutamist, et ohtlikke aineid oleks võimalik eemaldada ja turvaliselt käidelda ning hõlbustada materjalide valikulise kõrvaldamise kaudu korduskasutust ja kvaliteetsset ringlussevõttu, ning tagada ehitus- ja lammutusjäätmete sortimise süsteemide loomine vähemalt järgmise jaoks: puit, mineraalse materjali tükid (betoon, tellised, plaadid, keraamika ja kivid), metall, klaas, plast ja kips.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 20

Kodumajapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed

1. Liikmesriigid seavad hiljemalt 1. jaanuaril 2025 sisse kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmefraktsioonide eraldi kogumise, et tagada nende töötlemine vastavalt artiklitele 4 ja 13 ja et need ei saastaks muid olmejäätmevooge.

Liigiti kogumine ning ehitus- ja lammutusjätmed

- Kohaliku omavalitsuse üksus peab korraldama vähemalt paberi-, papi-, metalli-, plasti- ning klaasijätmete liigiti kogumise ja hiljemalt 1. jaanuarist 2025 kodumajapidamises tekkivate ohtlike jätmete eraldi kogumise ning tekstiili liigiti kogumise.
- Enne hoone lammutamist ohtlikke aineid sisaldavate ning korduskasutuseks või ringlussevõtuks sobilike materjalide eemaldamine. KOV järelevalve.
- JHE-s kajastada tekkekohal liigiti kogutud ehitus- ja lammutusjätmete nagu puidu, betooni, telliste, plaatide, keraamika, kivide, metalli, klaasi, plasti ja kipsi kogumiskohad, mis asuvad jäätmevaldajast maksimaalselt 15 kilomeetri kaugusel.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 22

Biojätmed

1. Liikmesriigid tagavad, et hiljemalt 31. detsembril 2023 ja järgides artikli 10 lõikeid 2 ja 3, biojätmed kas eraldatakse ja võetakse tekkekohal ringlusse või neid kogutakse eraldi ega segata muud liiki jäätmetega.

Liikmesriigid võivad lubada koos biojätmetega koguda samasuguste biolagunemis- ja kompostimisomadustega jätmeid, mis on kooskõlas kompostimise ja biolagundamise kaudu taaskasutatavate pakendite suhtes kohaldatavate Euroopa standarditega või samaväärsete siseriiklike standarditega.

2. Liikmesriigid võtavad kooskõlas artiklitega 4 ja 13 meetmeid, et:

a) kannustada biojätmete ringlussevõttu, sealhulgas kompostimist ja anaeroobset kääritamist, nii et oleks tagatud kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja väljund, mis vastab asjaomastele kõrgetele kvaliteedistandarditele;

b) ergutada kodukompostimist ning

c) edendada biojätmetest valmistatud materjalide kasutamist.

Biojätmete liigiti kogumine

- Liigiti kogumine tekkekohalt.
- Kodukompostimine.
- Liigiti kogumise korral samasuguste biolagunemis- ja kompostimisomadustega (standard EN13432) jäätmetega koos kogumise võimalus?

Laiendatud tootjavastutust puudutavad sätted

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a

Tootja laiendatud vastutuse miinimumnõuded

1. Kui tootja laiendatud vastutuse süsteemid on loodud artikli 8 lõike 1 kohaselt, sealhulgas vastavalt muudele liidu seadusandlikele aktidele, teevad liikmesriigid järgmist:

a) määravad selgelt kindlaks kõigi asjaosaliste, sealhulgas liikmesriigi turule tooteid laskvate tootjate, nende nimel tootja laiendatud vastutuse kohustust täitvate organisatsioonide, avaliku ja erasektori jäätmekäitlejate, kohalike omavalitsuste ning vajaduse korral korduskasutamise ja korduskasutamiseks ettevalmistamisega tegelevate ettevõtjate ning sotsiaalsete ettevõtete ülesanded ja kohustused;

Ülesanded ja kohustused

- Tootja/pakendiettevõtja kohustus tagada tema turule lastud probleemtootest/pakenditest tekkivate jäätmete käitlemise ning kandma sellest tulenevad kulud. Tootja võib valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt, annab need kirjaliku lepinguga üle tootjate ühendusele/taaskasutusorganisatsioonile või ühineb tootjate ühendusega.
- Tagatis kohustuse täitmiseks.
- Vastutus seni kuni tootest tekkinud jäätmed on nõuetekohaselt käideldud.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a

Tootja laiendatud vastutuse miinimumnõuded

1. Kui tootja laiendatud vastutuse süsteemid on loodud artikli 8 lõike 1 kohaselt, sealhulgas vastavalt muudele liidu seadusandlikele aktidele, teevad liikmesriigid järgmist:

...

b) määravad vastavalt jäätmehierarhia kindlaks jäätmekäitluse sihtmäärad, mille eesmärk on saavutada vähemalt need tootja laiendatud vastutuse süsteemi jaoks asjakohased kvantitatiivsed sihtmäärad, mis on sätestatud käesolevas direktiivis, direktiivis 94/62/EÜ, direktiivis 2000/53/EÜ, direktiivis 2006/66/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2012/19/EL (*), ning sätestavad muud kvantitatiivsed sihtmäärad ja/või kvaliteedieesmärgid, mida peetakse tootja laiendatud vastutuse süsteemide puhul oluliseks;

Sihtmäärad

- Kehtivas õiguses sihtmäärad olemas.
- Müügipakendi ringlussevõtu sihtmäär.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a

Tootja laiendatud vastutuse miinimumnõuded

1. Kui tootja laiendatud vastutuse süsteemid on loodud artikli 8 lõike 1 kohaselt, sealhulgas vastavalt muudele liidu seadusandlikele aktidele, teevad liikmesriigid järgmist:

...

c) tagavad, et on kehtestatud aruandlussüsteem, millega kogutakse andmeid toote tootja laiendatud vastutust kandvate tootjate poolt liikmesriigi turule lastud toodete kohta ning andmeid nendest toodetest tekkivate jäätmete kogumise ja töötlemise kohta, milles on asjakohasel juhul kajastatud jäätmematerjalide vood ja muud punkti b seisukohast olulised andmed;

d) tagavad, et toodete tootjaid koheldakse olenemata nende päritolust ja suurusest võrdselt, ning väikeste tootekoguste tootjatele, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, ei tekitata ebaproportsionaalselt suurt regulatiivset koormust.

Aruandlussüsteem ja võrdne kohtlemine

- Probleemtooteregister, pakendiregister.
- Volitatud esindaja määramise kohustus.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a

Tootja laiendatud vastutuse miinimumnõuded

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagatakse, et iga toote tootja või organisatsioon, kes täidab toote tootjate nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi, vastab järgmistele nõuetele:

a) ta on selgelt määratlenud geograafilise piirkonna, tooted ja materjalid, mida tema tegevus hõlmab, piirdumata valdkondadega, kus jäätmete kogumine ja käitlemine on kasumlikuim;

b) ta tagab, et punktis a osutatud piirkondades on olemas vajalikud jäätmekogumissüsteemid;

c) tal on tootja laiendatud vastutuse kohustuste täitmiseks vajalikud rahalised vahendid või rahalised ja korralduslikud vahendid;

Rahaliste vahendite tagamine

- Tootja/pakendiettevõtja valib vähemalt ühe järgmistest tagatise liikidest:
 - 1) ühinemine tootjate ühendusega/taaskasutusorganisatsiooniga;
 - 2) krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantii;
 - 3) deposiidina selleks määratud kontole (edaspidi *sihtkonto*) makstud tagatissumma.
- Tootjate ühendus/taaskasutusorganisatsioon valib vähemalt garantii või tagatissumma.

Rahaliste vahendite tagamine

- Tootja/pakendiettevõtja rahaline tagatis peab katma tema turule lastud kõigi probleemtoodetest/pakenditest tekkinud jäätmete käitlemise korraldamise ja käitlemise kulud.
- Tootjate ühenduse/taaskasutusorganisatsiooni rahaline tagatis peab olema vähemalt sama suur kui temale kohustused lepinguga üle andnud või temaga ühinenud tootjate/pakendiettevõtjate viimase kolme kuu jooksul makstud tasu kokku.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a

Tootja laiendatud vastutuse miinimumnõuded

d) ta kehtestab asjakohase enesekontrollimehhanismi, mille toetamiseks vajaduse korral auditeeritakse ja hinnatakse korrapäraselt ja sõltumatult järgmist:

i) tema finantsjuhtimine, sealhulgas lõike 4 punktides a ja b sätestatud nõuete täitmine;

ii) käesoleva artikli lõike 1 punkti c ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 kohaselt kogutud ja esitatud andmete kvaliteet;

Enesekontrollisüsteem ja auditeerimine

- Tootja ja tootjate ühendus/pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsioon peab kohaldama enesekontrollisüsteemi, mis peab sisaldama vähemalt infot tootjale sätestatud kohustuste täitmise rahastamise ning kogutud ja probleemtooteregistrile/pakendiregistrile esitatud andmete kvaliteedi kohta.
- Pakendiregistrisse esitatavate andmete audiitorkontrolli kehtetuks tunnistamine.
- Andmete kontrollimise kohustus Keskkonnaagentuurile.
- Riigilõiv.
- KKI võib nõuda probleemtooteregistrisse/pakendiregistrisse esitatud andmete audiitorkontrolli.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a

Tootja laiendatud vastutuse miinimumnõuded

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, millega tagatakse, et rahalised sissemaksed, mida toote tootja teeb tootja laiendatud vastutuse kohustuste täitmiseks, vastavad järgmistele nõuetele:

a) sissemaksed katavad asjaomases liikmesriigis järgmised tootja poolt turule lastavate toodetega seotud kulud:

– kulud, mis tekivad jäätmete liigiti kogumisel ja seejärel transportimisel ning töötlemisel, sealhulgas töötlemisel, mis on vajalik liidu jäätmekäitluse sihtmäärade saavutamiseks, ja kulud, mis on vajalikud muude lõike 1 punktis b osutatud sihtmäärade ja eesmärkide saavutamiseks, võttes arvesse asjaomastest toodetest saadud teisese tooraine korduskasutamisest, müügist või sissenõudmata panditasudest saadavat tulu;

– kulud, mis on seotud jäätmevaldajatele asjakohase teabe andmisega vastavalt lõikele 2;

– kulud, mis on seotud andmete kogumise ja esitamisega vastavalt lõike 1 punktile c.

Käesolevat punkti ei kohaldata tootja laiendatud vastutuse süsteemide suhtes, mis on loodud direktiivi 2000/53/EÜ, 2006/66/EÜ või 2012/19/EL kohaselt;

Kulude kandmine

- Tootja on kohustatud tagama tema turule lastud probleemtootest tekkivate jäätmete käitlemise ning kandma sellest tulenevad kulud. Tootja võib valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt, annab need kirjaliku lepinguga üle tootjate ühendusele või ühineb tootjate ühendusega.
- Pakendiettevõtja on kohustatud kandma pakendi ja pakendijäätmete käitlemisel vähemalt järgmised kulud:
 - 1) kulud, mis tekivad pakendi ja pakendijäätmete liigiti kogumisel ja seejärel transportimisel ning töötlemisel, sealhulgas töötlemisel, mis on vajalik sihtarvude saavutamiseks võttes arvesse pakendi ja pakendijäätmetest saadud tulu;
 - 2) kulud teavitustegevusele, andmete kogumisele ja esitamisele.

Jäätmete raamdirektiivi artikkel 8a

Tootja laiendatud vastutuse miinimumnõuded

5. Liikmesriigid kehtestavad asjakohase seire- ja nõuete täitmise tagamise raamistiku, millega tagatakse, et toodete tootjad ja organisatsioonid, kes täidavad nende nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi, tõepoolest täidavad – ka kaugmüügi korral – tootja laiendatud vastutuse kohustusi, et rahalisi vahendeid kasutatakse nõuetekohaselt ning kõik tootja laiendatud vastutuse süsteemi rakendamises osalejad esitavad usaldusväärseid andmeid.

Kui liikmesriigi territooriumil täidab toodete tootjate nimel tootja laiendatud vastutuse kohustusi mitu organisatsiooni, määrab asjaomane liikmesriik vähemalt ühe erahuvidest sõltumatu organi või ametiasutuse, kes teostab tootja laiendatud vastutuse kohustuste täitmise üle järelevalvet.

Liikmesriik lubab toodete tootjatel, kelle asukoht on teises liikmesriigis ja kes lasevad tooteid turule tema territooriumil, määrata tema territooriumil asuv juriidiline või füüsiline isik tegutsema volitatud esindajana, et tootjal oleks võimalik täita kohustusi, mis tal on selle liikmesriigi territooriumil seoses tootja laiendatud vastutuse süsteemidega.

Et jälgida ja kontrollida, kas toote tootja täidab tootja laiendatud vastutuse süsteemiga seotud kohustusi, võivad liikmesriigid kehtestada nõudeid, näiteks registreerimis-, teabe esitamise- ja aruandlusnõudeid, mida juriidiline või füüsiline isik, kes on tema territooriumil määratud tegutsema volitatud esindajana, peab täitma.

Volitatud esindaja

- Seireraamistik ja andmed – probleemtooteregister ja pakendiregister.
- Järelevalve – KKI.
- Volitatud esindaja määramine tootja/pakendiettevõtja või turustaja poolt, kes sõltumata müügiviisist laseb Eestis turule probleemtooteid/pakendeid ning kelle tegevuskoht on väljaspool Eestit.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Täna!

Kristel Murumaa
Kristel.Murumaa@envir.ee